

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2012.2.29.
COM(2012) 82 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

**NYERSANYAGOK RENDELKEZÉSRE ÁLLÁSÁNAK BIZTOSÍTÁSA EURÓPA
JÖVŐBELI JÓLÉTE ÉRDEKÉBEN
JAVASLAT NYERSANYAGOKKAL FOGLALKOZÓ EURÓPAI INNOVÁCIÓS
PARTNERSÉGRE**

{SWD(2012) 27 final}

NYERSANYAGOK RENDELKEZÉSRE ÁLLÁSÁNAK BIZTOSÍTÁSA EURÓPA JÖVŐBELI JÓLÉTE ÉRDEKÉBEN

JAVASLAT NYERSANYAGOKKAL FOGLALKOZÓ EURÓPAI INNOVÁCIÓS PARTNERSÉGRE

1. BEVEZETÉS

Az Unió nyersanyagokkal történő fenntartható ellátása biztosításának a stratégiai fontosságát – az ipara és a társadalom egésze számára – széles körben felismerték különböző stratégiai politikai dokumentumok, úgymint az Európai Bizottság által javasolt nyersanyag-politikai kezdeményezés¹, a kapcsolódó tanácsi következtetések² és az EP jelentése³. Az Európa 2020 stratégia kiemelte e kérdésnek mind az „Iparpolitika”⁴, mind az „Erőforrás-hatékonyság”⁵ kiemelt kezdeményezés keretében betöltött jelentőségét. Ezenkívül a kapcsolódó erőforrás-hatékonyság menettrendje⁶ is kiemelte az erőforrások hatékony felhasználásának fontosságát. Ezek a dokumentumok egyértelműen bemutatták az ellátási hiányokkal és az erőforrások alacsony hatékonyságú felhasználásával kapcsolatos új kihívásokat és kockázatokat, amelyekkel az Uniónak a nyersanyagokért folytatott, növekvő globális verseny következtében szembe kell néznie. Paradox módon néhány évtized óta Európa nyersanyag-szállítói szerepe egyre jobban csökken. A szóban forgó kérdések bonyolultsága és sürgőssége nyilvánvalóvá tette Európa számára, hogy a dolgok nem mehetnek tovább az eddig megszokott módon.

Itt kap szerepet az innováció. A XXI. században kialakuló paradigmaváltás rámutat arra, hogy az innováció olyan hajtóerő, amelyet eddig Európában alig aknáztak ki a nyersanyagok területén. 2010-ben a Bizottság az Innovatív Unió kiemelt kezdeményezés⁷ részeként meghatározta az európai innovációs partnerségek (EIP) megfelelő keretét. Ilyen partnerségeket azokban az esetekben hoznak létre, amikor az innováció és K+F és keresleti oldali intézkedések területén a regionális, nemzeti és uniós szintű állami és magán-erőfeszítések egyesített erejére van szükség a társadalmi célok gyorsabb és hatékonyabb eléréséhez. Ez érvényes a nyersanyagokra is az ebben a közleményben ismertetett módon.

Ez a partnerség az energiahordozóktól eltérő, nem mezőgazdasági nyersanyagokra vonatkozik, ideértve többek között a kritikus nyersanyagok uniós jegyzékét⁸. Ezért a jegyzék tartalmaz más fémes nyersanyagokat, ipari és építőipari ásványokat, valamint más ipari nyersanyagokat is, mint a természetes gumi és a fa. Sok ilyen anyag azon innovatív technológiák létfontosságú alapanyaga, amelyek környezetbarát tiszta technológiájú alkalmazásokat biztosítanak. Ezek a modern társadalom számára szükséges kritikus ötvözetek, új és innovatív termékek gyártása során is fontosak, mint például az elektromos autók akkumulátorai, fényelektromos rendszerek és szélturbinák berendezései, amelyek lehetővé teszik a megújuló energiákkal kapcsolatos célkitűzések teljesítését. Ennek a

¹ COM(2008) 699 és COM(2011) 25.
² 2011. március 11-i 6909/11 tanácsi következtetések.
³ 2011. szeptember 13-i európai parlamenti határozat.
⁴ COM(2010) 614.
⁵ COM(2011) 21.
⁶ COM(2011) 571 végleges.
⁷ COM(2010) 546.
⁸ A COM(2011) 25 közleményben meghatározottak szerint.

partnerségnek az általános célkitűzése, hogy 2020-ra Európa jelentős lépést tegyen a nyersanyagimporttól való függőségének csökkentése felé. Ez úgy érhető el, hogy felgyorsítjuk az olyan innovációkat, amelyek biztosítják mind az elsődleges, mind a másodlagos nyersanyagok biztonságos és fenntartható ellátását, illetve a legfontosabb nyersanyagok pazarlásának elkerülését a teljes életciklusuk során.

Ez a javaslat figyelembe veszi az „Aktív és egészséges öregedés” kísérleti EIP során levont tanulságokat. A tagállamok, kutatói közösségek és más érdekelt felek különböző üléseken, munkaértekezleteken és rendezvényeken ismertetett véleményére, valamint a 2010 és 2011 során szervezett nyilvános konzultációra is épít.

2. INNOVÁCIÓS LEHETŐSÉGEK A NYERSANYAG-ÉRTÉKLÁNC MENTÉN

Sok éven át az Unióban a geológiai **alapkutatást** és feltérképezést a nemzeti földtani hatóságok végezték, amelyeknek a nemzeti keretek és szabályozások kényszerei között kell működniük. Máiig sem sikerült elérni az Unióban működő 27 különböző földtani hatóság tevékenységeinek megfelelő összehangolása vagy egyes esetekben akár integrálása által nyújtott teljes körű előnyöket. Pedig a szélesebb körű hálózatba foglalt és együttműködésen alapuló innovatív gondolkodás hatalmas lehetőségeket nyújt a továbblépésre. Európai szabványok létrehozása elősegíti az egységes uniós földtani tudásalap létrehozását és a szükséges modern technológiák – mint a műholdas információgyűjtés az erőforrásokról és a fejlett 4D-s számítógépes modellező rendszerek – költséghatékonyabb fejlesztéséhez és felhasználásához vezethet.

Az utóbbi 50 év folyamán az EU részesedése a globális **bányászatból** jelentősen csökkent. Ez alapvető szakértelem és szakképzettség elvesztését eredményezte. Viszont ezekre a szakismeretekre szükség van a bányászati tevékenységek biztonságához, illetve a mélyebbről, kieső területeken és zord körülmények között (pl. tengerfenéken, sarkvidéken) történő kitermelés iránti növekvő igény kielégítéséhez. A biztonságosabb és környezetbarátabb kitermelési technikák magas színvonala új kihívásokat hoz létre, és ugyanakkor új piaci lehetőségeket is teremt. Segít csökkenteni a bányászati ágazatban a súlyos balesetek kockázatát. Az ilyen szaktudásra és szakképzettségekre azonban nem csak a kitermeléskor van szükség, hanem az egész értékláncban (kutatás, feldolgozás, újrahasznosítás, helyettesítés).

Európa összességében jelentős eredményeket érhetett el, főleg a hulladék-újrahasznosítás területén, de még többet lehet tenni az értékes nyersanyagok pazarlásának elkerülésére az élettartamuk minden fázisában. Az európai „hulladékhierarchia” első lépéseinek (megelőzés, és előkészítés újrahasználatra és újrahasznosításra) teljes körű alkalmazásával el lehet kerülni az értékes erőforrások visszavonhatatlan elvesztését, és új üzleti és munkahely-teremtési lehetőségeket lehet létrehozni az Unióban.

Az innováció hatékony eszköz lehet e kihívásokkal való szembenézés során. A mérnöki és feldolgozóipari szakértelem más feltörekvő területeken – így a robotika és más fontos alaptermotechnológiák területén – is fejlődött. A fejlett távvezérelt műveletek és az automatizálás bevezetése a földalatti bányákban és a biológiai kioldás innovatív alkalmazása nikkellel és más fémek környezetbarát, költséghatékony kitermelésére versenyképesebbé és fenntarthatóbbá teszi a bányászatot az Unióban. Új nyomon követési technikák, beleértve a műholdas technológiákat, lehetővé teszik a súlyos balesetek megelőzését. Az innováció a **feldolgozási** fázisban is nagyon fontos, ahol fejlett technológiai megoldásokra van szükség a hatékony

vízgazdálkodáshoz, energiafogyasztáshoz és újrahasznosításhoz (például az olyan nem nemes fémekből kinyert kritikus nyersanyagok, mint az indium és a gallium esetében).

Minél magasabb szintre jut az Unió az ilyen innovatív megközelítés kialakításában, annál inkább képes lesz vezető szerepet játszani az új környezetbarát és erőforrás-hatékony technológiák Európában és harmadik országokban történő bevezetésében. Ennek további pozitív mellékhatását lehet elérni a legjobb gyakorlatok terjesztésével, amely viszont hozzájárul a környezet jobb megőrzéséhez az egész világon. A nyersanyagok fenntartható és erőforrás-hatékony kezelése, az újrahasználatra és újrahasznosításra való jobb felkészülés, a faalapú anyagok kitermelése és mobilizálása nem csak a biológiai sokféleség elvesztésének megállításához és az egész világon az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez járulhat hozzá, hanem a nyersanyagellátás biztosításához és például az újrahasznosított faalapú rostok ritka előfordulásának kezeléséhez is Európában.

Az általában gyakran lecserélt modern kommunikációs eszközök – mint például a mobil telefonok és laptopok – értékesítésének jelentős növekedése miatt hatalmas mennyiségben keletkeznek értékes hulladékok („hulladékbányák”). A mai mobiltelefonok több mint 40-féle nyersanyagot tartalmaznak, például kobaltot, galliumot, platínát és ritkaföldfémeket. Manapság az Unió minden egyes polgára körülbelül 17 kg elektromos és elektronikus hulladékot keletkeztet évente, és az előrejelzések szerint ez az érték 2020-ra eléri a 24 kg-ot⁹. A ritkaföldfémek újrahasznosítása, például elektronikus berendezésekből, jelenleg azonban technológiai és gazdasági szempontból is kihívást jelent. Tovább kell ösztönözni a szelektív hulladékgyűjtést, és támogatást kell nyújtani a piacok számára a továbblépéshez. Ezenkívül az illegális export és a nem megfelelő hulladékkezelés megakadályozása jelentős környezeti előnyöket biztosíthat, és az értékes anyagok (pl. fémhulladék, újrahasznosított papír) visszanyeréséhez vezethet.

A költséghatékony és környezetbarát újrahasznosítási technikák és a hulladékgyűjtés és -kezelés legjobb gyakorlatai lehetőséget nyújtanak a legfontosabb nyersanyagok újrahasznosításának a javítására. Példaképpen az egyedi kémiai azonosítók alapján kódolt információkat tartalmazó speciális ragasztók nemrégiben történt kifejlesztése hozzájárulhat a fémtermékek és fémhulladék csempészete és lopása elleni küzdelemhez. Ezenkívül a tagállamok jelentősen növelték a hulladékgyűjtési és újrahasznosítási arányaikat megfelelő gazdasági eszközök bevezetésével, beleértve a szelektív gyűjtést, újrahasználatot és újrahasznosítást támogató, gyártói felelősségen alapuló rendszereket.

Ezen felül sok alkalmazáshoz szükségesek az egyedi fizikai vagy kémiai tulajdonságaik miatt nagyon nehezen vagy egyáltalán nem helyettesíthető legfontosabb nyersanyagok. A **helyettesítés** megfelelő lehet bizonyos alkalmazások esetében alternatív anyagok kifejlesztésére, illetve azon alkalmazások esetében, amelyekhez nem szükségesek a legfontosabb nyersanyagok, az alkalmazások egyenértékű technológiával történő felváltására. Például a magas hőmérsékleten szupravezető kerámiák kifejlesztése helyettesítheti a szélturbinák állandó mágneseit, amelyekhez jelenleg olyan ritkaföldfémeket használnak, mint a neodímium és a diszprózium.

Röviden összefoglalva, a fenti példák azt mutatják, hogy

⁹ Forrás: IPA (International Platinum Group Metals Association): www.ipa-news.com.

- az innováció szükséges feltétele annak, hogy Európa visszaszerezze a szerepét és a jelenlétét a nyersanyagok erőforrás-hatékony felhasználása és fenntartható ellátásának a biztosítása területén, ami nélkül a teljes gazdaságának fenntarthatósága kerülne veszélybe,
- az innovációra szükség van az uniós ipar versenyképességének fenntartása és javítása érdekében és az Európai Unió hatékony erőforrás-felhasználásának biztosításához,
- az innovációra szükség van a nyersanyagok teljes értékláncában, vagyis átfogó megközelítésre van szükség azon kihívásoknak a kezeléséhez, amelyekkel az Unió a következő években szembe fog nézni.

Ez a helyzet célzott innovációt és kutatási erőfeszítéseket, áttörést jelentő technológiákat és multidiszciplináris megközelítéseket követel meg a tudásunk hiányosságainak áthidalásához.

3. A NYERSANYAGOKKAL FOGLALKOZÓ EURÓPAI INNOVÁCIÓS PARTNERSÉG HOZZÁADOTT ÉRTÉKE

Az a támogatás, amelyet a Tanács és az Európai Parlament a Bizottság által előterjesztett uniós nyersanyag- és erőforrás-hatékonyági stratégiák számára már nyújtott, mutatja, hogy mind európai, mind nemzeti szinten növekszik a fent említett kihívások kezelése iránti igényvel kapcsolatos tudatosság. Az Unióban az állami szervek között, valamint az állami és magánszereplők között is megvalósuló szorosabb együttműködés a legnagyobb akadályok leküzdéséhez szükséges erőt biztosítja.

Ilyen akadályok (lásd még a melléklet 1.3 pontját):

- az egységes célkitűzéshez szükséges kritikus tömeg hiánya;
- a tagállamok közötti együttműködés alacsony szintje a különböző, nyersanyagokkal kapcsolatos területeken;
- a nyersanyagok kitermelésétől és feldolgozásától a terméktervezésen keresztül az élettartam végéig történő felhasználást magában foglaló „értékláncok” integrált megközelítésének a hiánya;
- a nemzeti kutatási szervezetek közötti együttműködés nagyon korlátozott és az Európai Kutatási Térség nagyon elaprózott;
- az EU csekély geopolitikai szerepet játszik annak biztosításában, hogy az európai vállalatok hozzáférjenek a nyersanyagokhoz az egész világon, az európai környezetvédelmi szabványok minél teljesebb betartása mellett.

Az EIP-k tényleges hozzáadott értéke ezért abban áll, hogy teret biztosítanak az érintett közösségi szakpolitikák és szereplők találkozásához, anélkül azonban, hogy az felváltaná a meglévő uniós szintű jogi döntéshozatali folyamatot.

3.1. Tárgy és célkitűzések

Ez az EIP hozzájárul a fenntartható nyersanyagellátás közép és hosszú távú biztonságához (beleértve a kritikus nyersanyagokat, ipari ásványokat és faalapú anyagokat), ami a modern erőforrás-hatékony társadalom alapvető igényeinek a kielégítéséhez szükséges. Ez jelentősen

hozzájárul az európai ipari ágazatok versenyképességéhez, az Unió megnövekedett erőforrás-hatékonyaságához, és az új, európai alapú újrahasznosítási tevékenységek kialakításához.

Az EIP általános célja az európai ipar számára kritikus nyersanyagok importjától való függőség csökkentése. Ez úgy érhető el, hogy a fontos nyersanyagok esetében elegendő rugalmasságot és alternatív ellátást biztosítunk Európa számára, figyelembe véve ugyanakkor bizonyos anyagok élettartamuk során fellépő negatív környezeti hatásainak az enyhítését, ezáltal 2020-ra világelsővé téve Európát a kutatással, kitermeléssel, feldolgozással, újrahasznosítással és helyettesítéssel kapcsolatos képességek terén. Stratégiai végrehajtási tervének részeként az EIP az eredmények méréséhez várhatóan hatáscélokat tűz ki, például néhány kiemelten kritikus nyersanyag esetében az importfüggőség jelentős csökkenésének mérésére.

Ezenkívül a Bizottság néhány legkésőbb 2020-ig elérendő konkrét célt javasol, mint például:

- szabványosított európai statisztikai eszközök a (szárazföldi és tengeri) erőforrások és tartalékok felmérésére, és 3-D geológiai térkép;
- a kereslet és kínálat alakulását a gazdaságosan kiaknázható tartalékokkal összekapcsoló dinamikus modellezési rendszer, és teljes élettartam-elemzés, beleértve a különböző forgatókönyvek környezeti, gazdasági és társadalmi hatásainak az értékelését;
- legfeljebb tíz, kutatással, kitermeléssel és feldolgozással, hulladékgyűjtéssel és újrahasznosítással kapcsolatos innovatív kísérleti fellépés (pl. bemutató üzemek);
- a kritikus és ritka nyersanyagok helyettesítése legalább három fontos alkalmazásban;
- a fenntartható bányászattal és anyaggazdálkodással (M³) foglalkozó kutatási, oktatási és képzési központok hálózata, biztosítva a megfelelő összehangolást a létrehozandó Európai Innovációs és Technológiai Intézettel (EIT) – a fenntartható kutatással, kitermeléssel, feldolgozással, újrahasznosítással foglalkozó tudományos és innovációs társulással (KIC);
- az anyagok használatát és a hulladékáramba bekerülő értékes nyersanyagok megtartását, újrahasználatát és újrahasznosítását illetően a hatékonyság növelése, külön hangsúlyt helyezve azokra az anyagokra, amelyeknek negatív hatása lehet a környezetre;
- piaci potenciállal rendelkező innovatív nyersanyagokkal és termékekkel kapcsolatos lehetőségek meghatározása és új ötletek kidolgozása;
- az EU többoldalú szervezetekben és kétoldalú kapcsolatokban – például az USA-val, Japánnal és Ausztráliával fenntartott kapcsolatokban – alkalmazott proaktív stratégiája az EIP különböző területein.

Ezek a célok lehetővé teszik az EIP működésének megfelelő nyomon követését is, beleértve az elvégzendő munkát és az elért eredményeket.

3.2. Mechanizmusok

Az EIP hozzáadott értéke abban rejlik, hogy a közös célkitűzések teljesítése érdekében fontos innovációs mechanizmusokat¹⁰ alkalmaz, beleértve az alábbi széles kategóriákat (a fenti 3.1 pontban meghatározottak szerint):

- mind a technológiai alapú, mind a nem technológiai alapú innovációk fejlesztésének támogatása, mint például új termék-szolgáltatás kombinációk, új szolgáltatások, termékek jobb megtervezése az élettartamuk végén történő jobb újrahasznosíthatóság érdekében, felhasználói igények szerinti tervezés, új kutatási és innovációs politikai eszközök;
- a kiválóság ösztönzése az alaptudományokban és befektetés az emberekbe (kézségekbe);
- célzott innovatív szabályozási fellépés támogatása és/vagy együttműködés a tagállamokkal az innovációbarát szabályozási keretfeltételek javítása érdekében;
- célzott szabványosítási és közbeszerzési eszközök előmozdítása;
- a keresleti és a kínálati oldalon működő szakpolitikai eszközök és szervezetek (döntéshozók, ügynökségek, ipar, kutatók) összehozása az innovációk piaci bevezetésének és terjesztésének felgyorsítása érdekében.

A fenti eszközök a piacnak vagy a kínálati vagy a keresleti oldalán hatnak. Biztosítani kell azonban mindkét oldalon az eredmények megfelelő nyomon követését.

<p>Kínálati oldal:</p> <p>Nemzeti K+i tagállamok és régiók általi finanszírozása Készségek és képzés a tagállamokban</p> <p>Nemzetközi (uniós szint) Eureka, Eurostars, ERANet Uniós keretprogramok <i>FP7 (Együttműködés, PPP-k, költség, közös technológiai kezdeményezések, ERANet, ESFRI...)</i> EIT KIC-k CIP</p> <p>EBB-eszközök Strukturális alapok</p>	<p>Keresleti oldal:</p> <p>Nemzeti Szabályozás (beleértve a végrehajtást is) Beszerzés a tagállamokban és régiókban</p> <p>Nemzetközi (uniós szint) Szabványok / címkézés Szabályozás (beleértve a végrehajtást is) Közbeszerzés Szellemijajdon-jog és tudásátadás Piacfelügyelet</p> <p>Nemzetközi (világszintű) Kereskedelempolitika Politikai párbeszéd</p>
--	--

A kínálati oldalon jobban össze kell hangolni a bányászattal, helyettesítéssel, erőforrás-hatékonysággal és újrahasznosítással kapcsolatos kutatásba történő beruházást az innovációs partnerség közös célkitűzéseivel a szükséges kritikus tömeg létrehozása érdekében, mivel egyetlen nemzeti vagy európai kutatási program sem fedi le az összes szempontot, és a kutatási beruházások és kockázatok túl nagyok sok magánvállalkozás számára. Ez a meglévő hálózatok (pl. az anyagokkal foglalkozó európai kutatási térségi hálózat (ERANET), a fenntartható ásványi erőforrásokkal foglalkozó európai technológiai platform, faipari ágazati technológiai platform és más európai technológiai platformok) intenzív bevonását kívánja

¹⁰ A COM(2010) 546 közleményben meghatározottak szerint.

meg, illetve a kutatók és a magán- és állami finanszírozó szervezetek új hálózatainak az előmozdítását Európában. A készülő „Horizont 2020” uniós kutatási és innovációs programhoz a Bizottság egy konkrét célt is javasolt, amellyel Európa megfelelő választ tud adni az „éghajlatváltozás, erőforrás-hatékonyság és nyersanyagok” társadalmi kihívásaira.

Európában van ugyan bizonyos hagyománya a kutatás és innováció finanszírozásának ezen a területen, de további jelentős lehetőségek¹¹ léteznek a keresleti oldalon új termékek és szolgáltatások piaci bevezetésére. Az innovációk piaci bevezetésének a felgyorsítása különösen fontos a kis- és középvállalkozások számára. Ezért ennek az EIP-nek, ahol lehetséges és megfelelő, ösztönöznie kell az innovációt mind a kínálati, mind a keresleti oldalon olyan eszközök révén, mint a jogalkotás, közbeszerzés, életciklus-elemzés, szellemi tulajdon-jogok és szabványok. A fenntartható fogyasztási és termelési politikákkal kapcsolatos innováció különösen fontos. Fenntartható és innovációbarát közbeszerzési ösztönzők már léteznek Európában, és a vezető piacok kialakítására vonatkozó kezdeményezésekhez hasonlóan közbeszerzési hálózatokat¹² lehet létrehozni, és az EU zöld közbeszerzési kritériumait¹³ lehet széles körben alkalmazni ebben az EIP-ben a (környezetbarát) innovációk terjedésének és terjesztésének előmozdítása érdekében.

3.3. Munkacsomagok

Az érdekelt felek és a politikai döntéshozók véleménye alapján a lehetséges fellépéseket öt kategóriába vagy munkacsomagba sorolták. Ezek a munkacsomagok mind a kínálati oldalon, mind a keresleti oldalon tartalmazzák fellépéseket, és nem önállóan, egymást kizáró módon működnek. Ehelyett az egyes munkacsomagok egymással kölcsönhatásban vannak és bizonyos szándékos átfedés is van közöttük. Ezenkívül a változó igények kezelésének megfelelően és az új lehetőségek kiaknázása érdekében átalakíthatóak.

Az irányítási struktúra ösztönzi az együttműködést, ezáltal lebontva a szakpolitikák, ágazatok, földrajzi távolságok vagy szervezeti kultúrák közötti falakat. Például bizonyos bányászati technológiákat az újrahasznosításban is lehet alkalmazni, és fordítva. Ezáltal jobb együttműködést is ki lehet alakítani a nagyvállalatok illetve kis- és középvállalatok között, valamint a kis- és középvállalatok között is, például regionális klaszterek révén.

Az EIP számára az alábbi munkacsomagok javasoltak (az egyes munkacsomagok részletes leírása a melléklet 2. pontjában található):

Technológia-központú szakpolitikai területek

1. munkacsomag: Innovatív technológiák és megoldások kidolgozása a fenntartható és biztonságos nyersanyagellátás – kitermelés, feldolgozás és újrahasznosítás – érdekében. A technológiai fejlesztést kiegészítve ez a munkacsomag szabványosítási ütemterv létrehozására is irányul ezeken a területeken, figyelembe véve az üzleti költségeket.

2. munkacsomag: Innovatív és fenntartható megoldások kidolgozása a kritikus és ritka anyagok megfelelő helyettesítésére. A kiemelt fontosságú fellépések első csoportja a kritikus

¹¹ Lásd „Az innovatív Európa megteremtése” című 2006. évi Aho-jelentést, a 2007. évi vezető piaci kezdeményezést és a 2010. évi OECD innovációs stratégiát.

¹² http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/policy/public-procurement/pp-networks_en.htm

¹³ http://ec.europa.eu/environment/gpp/gpp_criteria_en.htm

nyersanyagok jegyzékén illetve a gazdaságilag legfontosabb és a környezet szempontjából legérzékenyebb alkalmazásokon alapulhat.

Nem technológia-központú szakpolitikai területek

3. munkacsomag: Európa nyersanyagokra vonatkozó szabályozási keretének, és a tudás és az infrastruktúra alapjainak a javítása. Ez a munkacsomag a földtani adatok létrehozására és szabványosítására, és az ásványokra, földtervezésre és ezek tagállami szabályozására vonatkozó szakpolitikák meghatározása terén használt legjobb gyakorlatok megállapítására és cseréjére irányul. Az Európában szükséges műszaki kiválóságot és szaktudást előmozdító fellépéseket is támogat.

4. munkacsomag: A szabályozói keretfeltételek javítása, főleg a kiválóság és a megelőzés elősegítése, az újrahasználatra és újrahasznosításra történő felkészítés állami kezdeményezések (pl. közbeszerzés) és magánkezdeményezések révén. Ez a munkacsomag a nyersanyagok hozzáadott értékének optimalizálására, a nyereségesség javítására és az újrahasznosítás költségeinek az értékes nyersanyagok hulladékáramból történő gyűjtésének, válogatásának és újrahasznosításának jobb hatékonysága révén történő csökkentésére irányul. Termékekre, szabványosításra és tanúsításra vonatkozó szakpolitikákat, valamint gazdasági eszközöket is alkalmaz ebből a célból.

Nemzetközi együttműködés – horizontális megközelítés

5. munkacsomag: Felismeri a nyersanyagokhoz való hozzáférés és a környezetbarát kitermelési és feldolgozási technológiák alkalmazásának globális piacát, és foglalkozhat a kutatással és innovációval, javítva a tudásalapot, a kereskedelempolitikát és a politikai párbeszédet az olyan nemzetközi szervezetekkel, mint például az Afrikai Unió, az OECD, a Világbank és a G20, valamint a kétoldalú kapcsolatokat. Különös figyelmet szentel az e kezdeményezés és a tengerentúli országokkal és területekkel kapcsolatos különböző szakpolitikák közötti jobb szinergiák lehetőségeinek.

3.4. Irányítási struktúra

Az EIP irányítási struktúrája az Innovatív Unióban meghatározott elveket követi; célja egyrészt megteremteni a szükséges magas fokú elkötelezettség és a funkcionális irányítás közötti egyensúlyt, másrészt biztosítani az operatív feladatok erősen decentralizált végrehajtását, ami révén a gyakorlati megvalósításban érintettek és más kulcsfontosságú szereplők hatékony szerepet vállalhatnak. Az aktív és egészséges öregedéssel¹⁴ kapcsolatos kísérleti EIP keretében az irányítás, a tárgykör, a tervezés és az érdekelt felek bevonásának meghatározásával kapcsolatban levont tanulságok felhasználásra kerültek az EIP igényeinek a kielégítése érdekében.

Ez az EIP összehozza a közszektor (az unióstól a nemzeti, regionális és helyi szintig), az ipar (beleértve a kis- és középvállalkozásokat), a civil társadalom és más érdekelt felek képviselőit az innováció fejlesztésének, illetve piaci alkalmazásának és terjesztésének támogatása érdekében. Az alapelv azonban az, hogy az EIP pragmatikus, rugalmas, nem bürokratikus kereteket biztosít, amelyek lehetővé teszik a különböző érdekek képviseletét.

Ezt a megközelítést tükrözik az alábbi operatív munkamódszerek (további részletek találhatóak a melléklet 3. pontjában):

¹⁴ SEC(2011) 1028 végleges.

A **magas szintű irányítócsoporth** (HLSG) stratégiai tanácsadást és iránymutatást nyújt az EIP-nek a részletesen meghatározott feladatköre alapján. A HLSG azonban nem gyakorol hatást a közösségi jogban leírt formális döntéshozatali folyamatra. Az összetétele tükrözi a partnerség fő támogató csoportjait, beleértve a tagállamok képviselőit, akiket személyes minőségükben neveznek ki, az EP-t, a vállalatokat, az akadémiákat, a kutatóközpontokat, a civil szervezeteket és más intézményeket. Ugyanakkor a csoport tagjainak száma a hatékonyság biztosítása érdekében korlátozott. A HLSG megbízást kap egy stratégiai végrehajtási terv kidolgozására, amely ajánlásokat tartalmaz a cselekvési prioritásokra. A terv megtárgyalását követően a HLSG segíti a végrehajtás megkezdését, irányít, jelentést tesz az előrehaladásról, és aktualizálja a tervet. Az előrehaladás nyomán követése érdekében a HLSG feladata az is, hogy részt vegyen az EIP által elérendő hatáscélok meghatározásában.

A stratégiai szint és az operatív szint közötti kapcsolatot a HLSG személyes képviselőiből álló **Sherpa Csoport** biztosítja. Ennek a fő feladata a partnerség zökkenőmentes működésének biztosítása, beleértve a főbb cselekvések megtervezését, a munkacsomagok általános összehangolását, és a magas szintű irányítócsoporth üléseinek előkészítését, és az ott hozott döntések végrehajtását.

Adott témák szerinti **operatív csoportokat** hoznak létre, amelyek tanácsot adnak a HLSG számára, és lebontják a stratégiai végrehajtási tervet feladatokra és cselekvésekre. Ezek rugalmas struktúrák és ideiglenes ütemterv alapján működnek, szükség esetén egymással szoros kölcsönhatásban. Annak biztosítása érdekében, hogy az EIP teljes mértékben ki tudja használni az Unión belül meglévő kiválóságot, az operatív csoportoknak a lehető legszélesebb lefedettségre kell törekedniük (a 27 tagállam földrajzi lefedettsége és a szükséges szakértelem különböző területeinek lefedettsége) egy átlátható jelölési folyamatot követően. Üléseket szerveznek, biztosítva a szakértők maximális hozzájárulását.

3.5. Figyelemfelkeltés

Az EIP egész működése során az információk átlátható körkörös áramlása és az elszámoltathatóság maximalizálása érdekében fontos a kölcsönhatás mind a politikai szinttel, mind az egész társadalommal (lásd a 4. és 5. mellékletet). Ezt két módon érik el. A politikai szinten a Bizottság éves jelentéseket készít a Tanács és az EP számára. A társadalom szintjén az EIP éves nyilvános rendezvényeken biztosítja az emberek széles körének részvételét. Ezáltal az innovációs partnerségek egyik legfontosabb célkitűzését érik el, a legszélesebb társadalmi részvétel a biztosítását.

3.6. Ütemterv

A Bizottság várja az Európai Parlament és a Tanács, valamint a szélesebb értelemben vett érintettek további véleményét erről az európai innovációs partnerségről. A kapott véleményektől függően várhatóan az alábbi mérföldkövek használhatók (részletek a melléklet 6. pontjában):

- 2012 közepétől kezdve: az Európai Bizottság kijelöli a HLSG, a Sherpa Csoport és az operatív csoportok tagjait;
- 2013 elején: a HLSG véglegesíti a stratégiai végrehajtási tervet, amelyet az EB benyújt az EP és a Tanács számára (2013 első félévében);

- 2013 közepétől kezdve: a végrehajtás elkezdődik és megtartják az első éves konferenciát;
- előrehaladás értékelése (beleértve az irányítási struktúrát): 2014 végén (az új 2014–2020 időszak többéves pénzügyi keretének és a beiktatott új Bizottságnak a figyelembevételével).

Az EIP munkájának alátámasztása érdekében már 2011-ben számos előkészítő intézkedést és tanulmányt kezdeményeztek. Az első eredmények 2012-ben és 2013-ban várhatóak, hogy az EIP konkrét előrehaladást tudjon felmutatni már a korai fázisban. A Bizottság 2013 folyamán megszervezi az európai innovációs partnerségek munkájának áttekintését, hogy számba vegyék az elért eredményeket.